

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตร ชาวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายและความรู้เรื่องชาวไทย 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร 3) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางกับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 4) ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องชาวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 5) ศึกษาข้อบ่งชี้เนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรชาวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายและความรู้เรื่องชาวไทย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายและความรู้เรื่องชาวไทยพบว่า ชาวไทยพันกับวิถีชีวิตของคนไทย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ชาวได้ผูกพันกับคนไทยมาแต่โบราณ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏร่องรอยของชาวเปลือกบนภาชนะเครื่องปั้นดินเผา และในอิฐที่เป็นเครื่องยืนยันถึงความเก่าแก่ยาวนาน ของคนไทยที่ปลูกข้าวเป็นพืชอาหารหลักของคนไทยและยังเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่ทำรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งแต่เดิมการปลูกข้าวของคนโบราณเป็นระบบการผลิตที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก เพราะประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติทั้งดิน น้ำ อากาศ ที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพดินฟ้าอากาศ สภาพสังคมเปลี่ยนไปเป็นสังคมเศรษฐกิจ มีอุตสาหกรรม มีการพึ่งพาธรรมชาติน้อยลงเนื่องจากมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้มีการแข่งขันกันสูงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะค่านิยมในการบริโภคของคนไทยเริ่มเปลี่ยนไป และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นอันเนื่องมาจากการนำแบบอย่างของชนชาติตะวันตกมาใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนขาดความตระหนักในการดำเนินชีวิตแบบไทย และอันเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระเมตตาต่อพสกนิกรโดยเฉพาะชาวนาไทย ทรงทุ่มเทพระวรกายบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาชาวนาไทย และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนา ซึ่งพระองค์นั้น ทรงทำให้แผ่นดินไทยเป็นแผ่นดินทอง ความทุกข์ยากลำบากเปลี่ยนเป็นความสุขสบาย อยู่แบบพอเพียง ทรงมีรับสั่งเป็นพิเศษให้รักษาพันธุ์ข้าวของไทย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของข้าวไทย ที่มีความหอมและความนุ่มที่ชาติอื่นไม่มี ให้คนไทยภาคภูมิใจในอาชีพชาวนาและตระหนักถึงความสำคัญของข้าว ทรงมีพระประสงค์ให้ชาวนาไทยรักษาพันธุ์ข้าวของไทย โดยเฉพาะชาวต่างชาติซึ่งคิดว่าการปล่อยให้ชาวต่างชาติมายึดเอาประโยชน์เองไม่เหมาะสมทรงหวังโยคนไทย พระองค์ท่านโดยตรัสว่า “ถ้าเราต้องไปซื้อข้าวคนอื่นเขา เสียศักดิ์ศรีเรา ไม่ยอม” ประชาชนคนไทยที่อาศัยข้าวเป็นอาหารหลักในการหล่อเลี้ยงให้ชีวิตเติบโตจำนวนไม่น้อย ก็อดไม่ได้ที่จะตื่นตัวในเรื่องนี้ ประกอบกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบายและมีคำสั่งให้โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยระบุสิ่งที่นักเรียนพึงเรียนรู้และปฏิบัติได้เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยมีคำสั่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2 – 3)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย อันจะทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเกิดความตระหนักถึงความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ในอาชีพทำนาที่ถือได้ว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ บรรลุตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม กำหนดให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ สภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้หลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นนั้น จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ การส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรได้นั้น หลักสูตรได้เปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่น จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นของตน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองและท้องถิ่น รวมทั้งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ห่วงแหน และภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และจาก

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว อันจะทำให้นักเรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความภูมิใจและผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณภาพด้านความรู้ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรม ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีความรู้อย่างเท่าทัน มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นที่น่าพอใจ สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข โดยหลักสูตรได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน โครงสร้างเวลาเรียน เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเนื้อหาสาระ และเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งปรับกระบวนการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสำรวจ 3 วิธี คือ การสัมภาษณ์ การสอบถาม และการสนทนากลุ่มโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ จากการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัตจำนวน 1 คน

ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัตครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยพันธุ์ข้าว จำนวน 1 คน ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร สามชุกจำกัดจำนวน 1 คน ตัวแทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองจำนวน 3 คน และผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 1 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร หรือการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอสามชุก ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรอำเภอสามชุก ตัวแทนผู้ปกครอง และผู้รู้ในท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องข้าวไทย โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (percentage) ดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	50.00
หญิง	4	50.00
รวม	8	100.00
2. อายุ		
20 – 29 ปี	1	12.50
30 – 39 ปี	2	25.00
40 – 49 ปี	2	25.00
50 – 59 ปี	3	37.50
รวม	8	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	12.50

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	2	25.00
ปริญญาโท	4	50.00
ปริญญาเอก	1	12.50
รวม	8	100.00
4. ตำแหน่งการทำงาน		
ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรีเขต 3	1	12.50
ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์	1	12.50
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	2	25.00
ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรอำเภอ สามชุก จำกัด	1	12.50
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	12.50
ตัวแทนผู้ประกอบการ	1	12.50
รวม	8	100.00
5. ประสบการณ์การทำงาน		
1 – 9 ปี	1	12.50
10 – 19 ปี	2	25.00
20 – 29 ปี	3	37.50
30 – 39 ปี	2	25.00
รวม	8	100.00

จากตาราง 6 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในด้านของอายุส่วนใหญ่อายุ 50-59 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 อายุ 30-39 ปีเท่ากับ อายุ 40 – 49 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 น้อยที่สุดคือ อายุ 20-29 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ในด้านของระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบปริญญาโท จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 จบปริญญาเอกและต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 12.50 ด้านตำแหน่งการทำงานส่วนใหญ่ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรอำเภอ สามชุก จำกัด กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนในด้านประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 20-29 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีประสบการณ์การทำงาน 10-19 ปีเท่ากับ 30-39 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมีประสบการณ์การทำงานน้อยที่สุดคือ 1-9 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย พบว่า

1) ด้านความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทยมีความสำคัญและมีความจำเป็นมากในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องใกล้ตัว และได้เรียนรู้จากชีวิตจริงสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพ เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และยังสามารถทำให้เด็กรุ่นใหม่ได้รู้จักอาชีพในท้องถิ่น เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น

2) ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร ข้าวไทย สรุปได้ดังนี้

- 2.1 ประวัติข้าวไทย
- 2.2 วัฒนธรรมข้าวและพิธีกรรมข้าวไทย
- 2.3 ชนิดของข้าวไทย
- 2.4 เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาข้าว
- 2.5 การปลูกข้าว
- 2.6 วิวัฒนาการพันธุ์ข้าวไทย
- 2.7 การบริโภคข้าว
- 2.8 ผลผลิตจากข้าว
- 2.9 การค้าข้าว
- 2.10 การอนุรักษ์ข้าวไทย

3) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ของหลักสูตร ข้าวไทย สรุปได้ดังนี้

- 3.1 เรียนรู้จากสภาพจริง
- 3.2 เรียนรู้ตามความต้องการของนักเรียน
- 3.3 จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย
- 3.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่
- 3.5 ให้นักเรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง
- 3.6 เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอน

4) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ของการเรียนหลักสูตร ข้าวไทย สรุปได้ดังนี้

- 4.1 ลีของจริง ได้แก่ ทุงนา พันธุ์ข้าว ผลผลิตที่เกิดจากข้าว โรงสีข้าว
- 4.2 วิธีดีเกี่ยวกับกระบวนการปลูกข้าว
- 4.3 ผู้รู้ในท้องถิ่น
- 4.4 เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้าว
- 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของการเรียนหลักสูตร ข้าวไทย สรุปได้

ดังนี้

- 5.1 ประเมินตามสภาพจริง
- 5.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 5.3 ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัด ความรู้ ความเข้าใจ
- 5.4 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- 5.5 สอบถามความคิดเห็นจาก นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และให้มีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหรือการจัดการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่าควรจัดทำเป็นหลักสูตรให้ต่อเนื่องและขยายผล และควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน

2. ผลการสอบถาม จากการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความต้องการในการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 140 คน โดยจำแนก เพศ อายุ ระยะเวลาในการอาศัยในอำเภอสามชุก และอาชีพของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสพการณ์เกี่ยวกับข้าวไทย ดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	72	51.43
หญิง	68	48.57
รวม	140	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2.อายุ		
9 ปี	54	38.57
10 ปี	75	53.57
11 ปี	11	7.86
รวม	140	100.00
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
เกษตรกรรวม	46	32.86
รับราชการ	10	7.14
ค้าขาย	34	24.29
ลูกจ้างประจำ	2	1.43
รับจ้างทั่วไป	38	27.14
ช่างซ่อมรถ	8	5.71
ช่างเสริมสวย	2	1.43
รวม	140	100.00
4. มีประสบการณ์เกี่ยวกับข้าวไทย		
เคย	84	60.00
ไม่เคย	56	40.00
รวม	140	100.00

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 และเพศหญิง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 ด้านอายุส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 รองลงมาอายุ 9 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 38.57 และน้อยที่สุดคืออายุ 11 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.86 และพบว่าอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมา คืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.14 น้อยที่สุดคืออาชีพลูกจ้างประจำเท่ากับอาชีพช่างเสริมสวย คิดเป็นร้อยละ 1.43 และพบว่าส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำนา จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ไม่เคยมีประสบการณ์ จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2 ความต้องการในการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1) ด้านความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องราวของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย พบว่า นักเรียนมีเหตุผลที่ต้องการเรียนรู้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 เพราะข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย
- 1.2 ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทย
- 1.3 เพราะวิถีชีวิตของคนไทยมีความผูกพันกับข้าวมายาวนาน
- 1.4 พระมหากษัตริย์ทรงห่วงคนไทยว่าในอนาคตจะต้องซื้อข้าวประเทศอื่นกิน

ซึ่งถือว่าเสียศักดิ์ศรีคนไทยในฐานะเป็นผู้ส่งออกข้าวมากที่สุดในโลก จึงควรเห็นคุณค่าอนุรักษ์ไว้ให้ดี

2) ด้านความจำเป็นในการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 จะได้รู้ประวัติความเป็นมาของข้าวไทยและจะได้นำความรู้มาเผยแพร่ให้คนอื่นที่ยังไม่รู้

2.2 จะได้รู้จักข้าวมากขึ้น ซึ่งจะทำให้รู้ถึงคุณค่าของข้าวมากขึ้น

2.3 จะได้ว่ารู้ว่าชาวนาทำนาอย่างไรโดยมีวิทยากร หรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้

2.4 จะได้รู้จักพันธุ์ข้าวที่ดี และวิธีปลูกข้าวทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2.5 จะได้ปลูกฝังค่านิยมในการรับประทานอาหารและตระหนักในคุณค่า

2.6 จะได้ภาคภูมิใจในอาชีพทำนาและเห็นคุณค่าของชาวนา

3) ด้านความต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาเรื่องข้าวไทยพบว่านักเรียนมีเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา

3.2 โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งทำนา

3.3 จะได้ว่ารู้ว่าข้าวมีประโยชน์ อย่างไร

3.4 ชาวนาถือว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติจึงมีความสำคัญ

3.5 จะได้มีความรู้เรื่องการทำนา

4) ด้านความต้องการให้มีวิทยากรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้เรื่องข้าวไทยพบว่านักเรียนมีเหตุผลดังต่อไปนี้

4.1 อยากให้คนที่มีความรู้มาอธิบาย

4.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประสบการณ์ในการทำนามาก

4.3 จะได้ว่ารู้เรื่องการทำนา และวิธีการทำนาที่ถูกต้อง

5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย พบว่านักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 เชิญวิทยากรมาบรรยาย
- 5.2 ประกวดบทความ / คำขวัญ
- 5.3 วาดภาพ
- 5.4 จัดการอภิปรายโต้วาที
- 5.5 แข่งขันตอบปัญหาวิชาการ
- 5.6 จัดประกวดโครงงานเกี่ยวกับข้าวไทย
- 5.7 ศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับข้าวไทยเช่นบ้านควายศูนย์วิจัยข้าว
- 5.8 ปฏิบัติจริงในเนื้อหาสาระที่เหมาะสม
- 5.9 จัดนิทรรศการ

6) ในด้านความต้องการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ข้าวไทย พบว่านักเรียนต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

- 6.1 ความสำคัญของข้าวไทย
- 6.2 ประวัติความเป็นมาของข้าวไทย
- 6.3 ชนิดของข้าว
- 6.4 ประเพณีข้าว
- 6.5 การปลูกข้าว
- 6.6 เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาข้าว
- 6.7 พันธุ์ข้าวไทย และการปรับปรุงพันธุ์
- 6.8 การค้าข้าวของไทย
- 6.9 ผลผลิตจากข้าว
- 6.10 การอนุรักษ์ข้าวไทย

7) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ข้าวไทย พบว่านักเรียนต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

- 7.1 การปฏิบัติจริง
- 7.2 การทดสอบ
- 7.3 การสอบถาม
- 7.4 การสัมภาษณ์
- 7.5 การสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน
- 7.6 ตรวจผลงาน
- 7.7 นักเรียนประเมินตนเอง
- 7.8 แฟ้มสะสมผลงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

- 1) ควรมีการปลูกข้าวที่โรงเรียน
- 2) ควรสนับสนุนให้มีการปลูกข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์ไว้
- 3) ให้จัดกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริง
- 4) ไปทัศนศึกษาที่บ้านควาย และศูนย์วิจัยพันธุ์ข้าว จังหวัดสุพรรณบุรี
- 5) อยากให้ไปศึกษาหาความรู้เรื่องข้าวไทยในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาขอบข้ายเนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรข้าวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการสนทนากลุ่ม จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ด้านความต้องการ ขอบข้ายเนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งบุคคลที่ร่วมกลุ่มสนทนา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ตัวแทนผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต และผู้รู้ในท้องถิ่น โดยวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ 1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนา 2) สภาพความต้องการด้านความจำเป็นและความสำคัญด้านขอบข้ายเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการ สนทนากลุ่ม (focus group)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนา จำนวน 8 คน โดยจำแนกเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับข้าวไทย ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	62.50
หญิง	3	37.50
รวม	8	100.00
2. อายุ		
20 – 29 ปี	1	12.50
30 – 39 ปี	2	25.00
40 – 49 ปี	3	37.50
50 – 59 ปี	2	25.00
รวม	8	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. อาชีพของผู้เข้าร่วมสนทนา		
เกษตรกรรวม	2	25.00
รับราชการ	4	50.00
ค้าขาย	2	25.00
รวม	8	100.00
4. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	25.00
ปริญญาตรี	4	50.00
ปริญญาโท	2	25.00
รวม	8	100.00
5. ประสบการณ์การทำงาน		
10 – 19 ปี	1	12.50
20 – 29 ปี	1	12.50
30 – 39 ปี	4	50.00
40 – 49 ปี	2	25.00
รวม	8	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และพบว่า ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมสนทนามีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคืออายุระหว่าง 30 – 39 ปี และ 50 – 59 ปี จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากัน รองลงมาคืออายุระหว่าง 20 – 29 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ด้านอาชีพของผู้เข้าร่วมสนทนา พบว่าส่วนใหญ่รับราชการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็นอาชีพและอาชีพเกษตรกรรวมและค้าขาย จำนวน 2 คน เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 25.00 ด้านวุฒิการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง 30 – 39 จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือประสบการณ์ระหว่าง 40 – 49 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และผู้มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 – 19 ปี และ 20 – 29 ปี จำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตอนที่ 2 สภาพความต้องการด้านความจำเป็นและความสำคัญด้านขอบข่ายเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล สรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านความต้องการ ความจำเป็นและความสำคัญการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ข้าวไทย จากการสนทนา พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมีความคิดเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่าการเรียนรู้เรื่อง ข้าวไทย มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องข้าวไทยที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเพราะปัจจุบันการทำนาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ประกอบกับเป็นการสร้างจิตสำนึก ให้รักและหวงแหนภูมิปัญญาไทย เห็นคุณค่าของข้าวภาคภูมิใจในอาชีพทำนาสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้

2) ด้านขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสนทนา พบว่า ควรจัดทำเป็นสาระเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยสามารถบูรณาการได้ในทุกสาระ เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่กันไปทั้งการทำนาในอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบวิธีการทำนา เทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ ภูมิปัญญาของชาวนา ประเพณีเกี่ยวกับข้าว พันธุ์ข้าว ผลผลิตจากข้าว การค้าข้าวในอดีตและปัจจุบัน ผู้ร่วมสนทนาบางท่านเสนอแนวคิดให้นักเรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ข้าว และข้าวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญ

3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสนทนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนาทุกท่านต้องการให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติจริง มีการสาธิตประกอบการบรรยาย ไปศึกษานอกสถานที่ เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาสอน โดยเน้นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ระหว่างเรียนควรตรวจสอบเรื่องจิตสำนึกในความเป็นไทยให้มาก ให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ และสอดแทรกเรื่องภาวะโลกร้อน ที่เกิดจากการเผาซึ่งข้าวและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

4) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ในการเรียน เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสนทนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนาทุกท่าน เสนอแนะให้ใช้สื่อของจริง ไปเรียนรู้ในสถานที่จริงเช่น เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับทำนาในอดีต นาข้าว พิพิธภัณฑ์ชาวนาไทย แปลงนาสาธิตในแปลงทดลองของอำเภอสามชุก แหล่งน้ำ โรงสีข้าว และเสนอแนะให้ครูผู้สอนขอความร่วมมือกับเจ้าของนาใกล้โรงเรียนในการไปศึกษากระบวนการทำนา โดยกำหนดเวลาและนัดหมายในแต่ละชั้นคอนเพื่อจะได้พานักเรียนไปศึกษา โดย คุณพงษ์วิน ชัยวิรัตน์ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะ ให้ขอบริจาครวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาไว้ที่โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เรื่องภูมิปัญญาของชาวนาไทย โดยจะช่วยหางบประมาณการใช้จ่ายมาสนับสนุน

5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสนทนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนาทุกท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึงเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยมีผู้ประเมินหลาย ๆ คนเช่นเพื่อน ครู ผู้ปกครอง วิทยากร ผู้รู้ในท้องถิ่น มีการทดสอบ สอบถาม สัมภาษณ์ และขอให้ครูผู้สอนมีการติดตามผลเพื่อพัฒนาทั้งผู้เรียนหลักสูตร และวิธีสอน

ตอนที่ 3 ด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสนทนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนาเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีการจัดการเรียนรู้เรื่องข้าวไทยในโรงเรียนเพราะจะได้ให้นักเรียนทุกคนที่เรียนเรื่องข้าวไทยให้มีความเข้าใจและมีพื้นฐานมากขึ้น และควรมีการทดลองทำนาในแปลงนาจริง ๆ และนักเรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยการไปสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่นของแต่ละคน แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

จากการสัมภาษณ์ การสอบถาม และการสนทนากลุ่ม (focus group) สรุปได้ว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยข้าวไทย จังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอสามชุก ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรอำเภอสามชุก จำกัด ผู้รู้ในท้องถิ่นตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต มีเนื้อหาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน หลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

สรุปขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายและความรู้เรื่องข้าวไทย 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร 3) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางกับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 4) ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี 5) ศึกษาขอบข่ายเนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ การศึกษา และการสำรวจข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ โครงสร้าง

ขอขบยเนือหา เวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

ผลการพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) แผนการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์แล้วกำหนดประเด็นในการสร้างหลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 2) การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง 3) การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วยหลักการ วิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอขบยเนือหา เวลาเรียน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดิงามมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบ ซึ่งกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้

ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรีเขต 3 ได้ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นในระดับเขตพื้นที่ เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เหมาะสมและนำไปจัดทำรายละเอียดของเนื้อหา องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่น และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ได้ศึกษานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน และศึกษากรอบหลักสูตรท้องถิ่นในระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ให้ได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เหมาะสม กับการเรียนการสอนในแต่ละระดับ และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเนื้อหาสาระและเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งยังได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติและจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากแนวคิดดังกล่าวพบว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างแท้จริง

การเรียนรู้เรื่องข้าวเป็นความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่นเนื่องจากข้าวมีความสำคัญและผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมานานอาจสามารถกล่าวได้ว่าข้าวเป็นปฐมบทชีวิตของคนไทยเพราะไม่ใช่เป็นแค่เพียงอาหารหลักของทุกคนเท่านั้น แต่มีความสำคัญที่ก่อให้เกิดความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจ เอื้อเฟื้อต่อกันในรูปแบบของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ข้าวยังมีความสำคัญต่อสังคมไทยในฐานะสินค้าส่งออกอันดับต้นๆ มาโดยตลอดนับตั้งแต่ที่ประเทศสยามเริ่มติดต่อกับค้าขายกับชาวโลก และมีความสำคัญยิ่งขึ้นในปัจจุบันเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤต เกิดความล้มเหลวในภาคการเงินและภาคอุตสาหกรรมข้าวจึง

เป็นหนึ่งในสินค้าทางการเกษตรที่ถูกฝากความหวังให้ช่วยกอบกู้วิกฤตและนำพาความมั่งคั่งมาสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะข้าวไทยเป็นข้าวที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดโลก โดยเฉพาะ “ข้าวหอมมะลิ” ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นแชมป์ในปัจจุบัน จนถึงขนาดมีความพยายามพัฒนาข้าวม้าขึ้นมาเลียนแบบข้าวหอมมะลิในหลายประเทศ ในขณะที่ข้าวไทยนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศให้แก่ประเทศชาติ ต่อมามีการนำพาชาติให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จึงเพิกเฉยไม่สนใจภาคเกษตรเป็นที่เกรงกันว่าจะไม่เหลือชาวนาที่ยืนหยัดปลูกข้าวให้คนไทยกิน และคนไทยอาจจะต้องหันไปซื้อข้าวจากต่างประเทศกิน และจากการที่ข้าวไทยมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนไทยมาแต่ครั้งอดีตอาจกล่าวได้ว่าข้าวคือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความวิริยะอุตสาหะของคนไทยเป็นสายเลือดหล่อเลี้ยงประเทศไทยมาแต่โบราณและยังเป็นที่ชอนค้ำนานเล่าขานเรื่องราวอันเก่าแก่ของประเทศอย่างมากมาย ดังนั้นคนไทยทุกคนจึงควรให้ความสำคัญภาคภูมิใจ และตระหนักในคุณค่าของข้าวไทย

วิสัยทัศน์

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยมีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการศึกษาการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณภาพสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

จุดหมาย

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทยมุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถมีความตระหนักในการดำเนินชีวิตตามวิถีไทยเห็นคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมตลอดจนรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีค่า มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สมรรถนะความสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ คือ

1. มีความสามารถในการสื่อสาร มีวัฒนธรรมในการเลือกรับข่าวสาร มีหลักการมีเหตุผล
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่ การตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
3. มีความสามารถในการแก้ปัญหา เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีทักษะชีวิต มีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

5. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย

จากการศึกษากรอบหลักสูตรท้องถิ่นในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยกำหนดสาระการเรียนรู้ของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในลักษณะบูรณาการในสาระการเรียนรู้ดังนี้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรม ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดที่ 4 อธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่ 5 เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัดที่ 3 อธิบายหลักเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของตนเอง

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดที่ 2 อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติโดยสังเขป

ตัวชี้วัดที่ 3 แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ตัวชี้วัดที่ 2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป

ตัวชี้วัดที่ 2 บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

ตัวชี้วัดที่ 3 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัยที่นำภาคภูมิใจและควรรักษาอนุรักษ์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสำคัญของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้แผนที่ ภาพถ่ายระยะบุลัักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 2 ระบุแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่างๆในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่

ตัวชี้วัดที่ 3 ใช้แผนที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด

ตัวชี้วัดที่ 2 อธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

ตัวชี้วัดที่ 3 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด

โครงสร้าง

หลักสูตรชาวไทยกำหนดเป็นสาระเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้รับการประสานงานจากเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีवलประสพการณ์ที่จัดให้นักเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้พื้นฐาน และความสำคัญของชาวไทย

- ประวัติชาวไทย

- วัฒนธรรมชาวไทย

- ชนิดของข้าว
- เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา
- การปลูกข้าว
- พันธุ์ข้าวไทย และการปรับปรุงพันธุ์
- การบริโภคน้ำข้าว
- การค้าข้าว
- ผลผลิตจากข้าว
- การอนุรักษ์ ข้าวไทยและจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา อธิบาย ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ของจังหวัด ภูมิภาคต่างๆ และประเทศไทย อธิบาย นำเสนอข้อมูล เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาความเป็นมาของกระบวนการปลูกข้าวไทย วัฒนธรรมและประเพณีข้าว ภูมิปัญญาไทยที่เกี่ยวกับข้าวไทย และ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เปรียบเทียบความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ อาชีพหลักของคนไทย สรุปกระบวนการทำนา และอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพ

ขอบข่ายเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหาสาระหลักสูตร ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จัดการเรียนรู้โดยการเพิ่มหน่วยการเรียนรู้ ในลักษณะของการบูรณาการระหว่างสาระ ทั้ง 5 สาระที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีเนื้อหาสาระ ดังตาราง 9

ตาราง 9 ขอบข่ายเนื้อหาสาระหลักสูตร ข้าวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับร่าง

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			
ประวัติศาสตร์และความสำคัญของข้าวไทย	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			
วัฒนธรรมและพิธีกรรมข้าว	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
ชนิดของข้าว	1		1

ตาราง 9 (ต่อ)

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			
เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาข้าว	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			
การปลูกข้าว	2	3	5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6			
วิวัฒนาการพันธุ์ข้าวไทย	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7			
การบริโภคข้าว	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8			
การค้าข้าว	1		1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9			
ผลผลิตจากข้าว	1	2	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10			
การอนุรักษ์และความภาคภูมิใจข้าวไทย	1		1
รวม	11	5	16

เวลาเรียน

หลักสูตร ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ประมาณ 16 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้สอนสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้นโดยปรับให้เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และสภาพของผู้เรียนตามอัตราเวลาเรียนของมวลประสบการณ์โดยประมาณดังตาราง 10

ตาราง 10 เวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

เนื้อหา	อัตราเวลาเรียนโดยประมาณ	
	ร้อยละ	ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี	68.75	11

ตาราง 10 (ต่อ)

เนื้อหา	อัตราเวลาเรียนโดยประมาณ	
	ร้อยละ	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	31.25	5
รวม	100.00	16

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร เรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปตามจุดประสงค์ข้างต้น จึงกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามสภาพความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นและคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลและพัฒนาการทางสมอง โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมกระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการจัดการเป็นต้น
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเลือกใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ที่หลากหลายและมีการนำเสนอผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีงามสร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของข้าวไทยและสิ่งเกี่ยวเนื่องด้วยข้าว
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเชิญวิทยากร หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการ ส่งเสริมประสบการณ์ตรง เช่น การฝึกปฏิบัติจริง การศึกษาดูงานนอกสถานที่ตามความเหมาะสม

8. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของนักเรียน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึง การเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทยมีดังนี้

1. เอกสาร คำรา เกี่ยวกับชาวไทย
2. ไบความรู้
3. ไบกิจกรรม
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้แต่ละบุคคลและแบบกลุ่ม
5. แบบประเมินผลงานแต่ละบุคคล และผลงานกลุ่ม
6. การฝึกปฏิบัติจริง
7. วีดิทัศน์
8. รูปภาพเกี่ยวกับอาชีพของคนไทย ชาวไทย และวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวกับชาวไทย
9. แผ่นพับ
10. คอมพิวเตอร์
11. แถบบันทึกเสียง
12. วิทยากรในห้องถื่น
13. ห้องสมุด
14. นาข้าว และแปลงนาสาธิตในห้องถื่น

การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

การวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย
2. การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน
3. การตรวจการบ้านโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม
4. การผลงานการทำไบกิจกรรม / ภาระงาน / แฟ้มสะสมงาน
5. การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชาวไทย
6. การประเมินจากการปฏิบัติจริงในการปลูกข้าวและการแปรรูปข้าว

ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง เป็นการประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรฉบับร่าง แนวการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ประเด็น	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง (IOC)	ความหมาย
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5		
1	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในหลักสูตร ฉบับร่าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
2	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแนวการ จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	0.80	มีความ สอดคล้อง
3	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
4	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
5	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
6	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
7	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
8	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
9	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง (IOC)	ความหมาย
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5		
9	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
10	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
11	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง
12	ความสอดคล้องของ ส่วนประกอบในแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความ สอดคล้อง

จากตาราง 11 พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง
ของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องของส่วนประกอบในหลักสูตรฉบับร่างได้แก่ หลักการ
วิสัยทัศน์จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัด
โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ โครงสร้าง ของข่ายเนื้อหาสาระ เวลาเรียน กิจกรรม
การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความ
สอดคล้องเท่ากับ 1.00 ดังนั้นส่วนประกอบในหลักสูตรฉบับร่าง มีความสอดคล้อง

2. ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแนวการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระสำคัญ
จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัด
และประเมินผล จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80
ดังนั้น ส่วนประกอบในแนวการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้อง และเหมาะสม

3. ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ได้แก่
สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้

11. ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ได้แก่สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผล จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ดังนั้น ส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 มีความสอดคล้องและเหมาะสม

12. ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 ได้แก่สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ดังนั้น ส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 มีความสอดคล้องและเหมาะสม

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีความสอดคล้องในส่วนประกอบของหลักสูตรฉบับร่าง แนวการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้โดยทุกประเด็นมีความสอดคล้องและมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จึงมีความเหมาะสมในการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรตามแผนการจัดการเรียนรู้สรุปผลการทดลองได้ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติข้าวไทยเป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ความสำคัญของข้าวไทย และแนวทางการอนุรักษ์ข้าวไทย ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงคำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์คำขวัญว่าคอนโคกกล่าวถึงอาชีพของคนในจังหวัดสุพรรณบุรีแล้วร่วมสนทนาถึงอาชีพต่าง ๆ โดยนักเรียนช่วยกันตอบคำถามของครูเช่นอาชีพประชาชนในจังหวัดของเราส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร อาชีพเกษตรกรรมมีอะไรบ้าง นักเรียนคุณภาพเกี่ยวกับอาชีพประกอบการสนทนาซักถาม จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ศึกษาใบความรู้และเขียนสรุปข้อความลงในใบกิจกรรม ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มพบว่า นักเรียนสนใจในการร่วมกิจกรรม แต่จะคุยและเล่นกันบ้างในขณะที่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนทุกกลุ่มสามารถตอบข้อซักถาม และทำใบกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง มีการนำเสนอผลงานได้อยู่ในเกณฑ์ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องวัฒนธรรมข้าวไทย เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของวัฒนธรรมข้าวไทย ความเชื่อ และประโยชน์ของวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนพิธีกรรม

ต่าง ๆ ของชาวไทย โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสามารถ ครูให้นักเรียนดูภาพพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประเพณีการทำขวัญข้าว และการลงแขกเกี่ยวข้าว นักเรียนร่วมอภิปรายถึงเรื่องดังกล่าวด้วยความสนใจและสามารถยกตัวอย่างถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้าวในท้องถิ่นของตนได้อย่างน่าสนใจ จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแต่ละกลุ่ม พบว่านักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมและมีข้อคำถามมากมายตามที่นักเรียนสนใจ และในการทำงานกลุ่มสมาชิกมีความสามัคคีและให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำใบกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ชนิดของข้าว จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนดูต้นข้าวที่ครูนำมาแสดงให้นักเรียนดู เพื่อเปรียบเทียบชนิดของข้าวแล้วร่วมกันอภิปราย และตอบข้อซักถามของครู จากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาใบความรู้แล้วทำใบกิจกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน แต่มีนักเรียนบางคน ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มน้อยกว่าคนอื่น ครูได้ให้คำแนะนำ ส่วนการทำใบกิจกรรม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ทำงานเสร็จทันเวลา ผลงานถูกต้องตรงประเด็น น่าเสนอได้น่าสนใจ มีบางกลุ่มทำผลงานไม่เสร็จตามเวลาที่ครูกำหนดให้ ครูอธิบายเพิ่มเติมและเสนอแนะให้แล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามลงในใบกิจกรรมได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนทำข้อทดสอบก่อนเรียน จำนวน 5 ข้อแล้วให้นักเรียนทายรูปภาพที่ครูแสดงให้ดูซึ่งเป็นภาพเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา ทั้งที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในอดีตและปัจจุบัน จากการสังเกตพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ทายภาพได้ถูกต้อง มีนักเรียนบางคนไม่ทราบเพื่อน ๆ ที่รู้จักช่วยอธิบายจนรู้และเข้าใจ จากนั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของเครื่องมือเครื่องใช้ เสร็จแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ศึกษาข้อความรู้จากใบความรู้ แล้วตอบคำถามลงในใบกิจกรรม หลังจากนั้นตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน จากการสังเกตพฤติกรรม พบว่า นักเรียนตอบคำถามลงในใบกิจกรรมและนำเสนอได้ถูกต้องน่าสนใจ ผลการทดสอบหลังเรียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การปลูกข้าว จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย นักเรียนร่วมกันร้องเพลงในน้ำมีปลา ในนามีข้าวจากการสังเกตพบว่านักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ต่อจากนั้นครูชี้แจงรายละเอียดของการเรียนในเรื่องนี้ให้นักเรียนทราบจากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คน ร่วมกันวิเคราะห์บทเพลงนักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเพลงว่ากล่าวถึงสิ่งใดบ้าง และสามารถตอบคำถามของครูได้ และเมื่อแต่ละกลุ่มได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการปลูกข้าวแล้วสามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ และวิธีปลูกข้าวทั้งในอดีตและปัจจุบันได้อยู่ในเกณฑ์ดี ในชั่วโมงที่สองครูนำเสนอด้วยวีดิทัศน์ เรื่องขั้นตอนการปลูกข้าวแบบบูรณาการให้นักเรียนดูใช้เวลาประมาณ 10 นาที นักเรียนและครูร่วมกันสรุปข้อความรู้ที่ได้แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คนแบบละความสามารรถจากนั้น ให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับ

ใบความรู้ และระดมสมองช่วยกันตอบข้อคำถามลงในใบกิจกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า นักเรียนมีความสนใจในการชมวีดิทัศน์มาก สามารถตอบข้อซักถามของครูได้ถูกต้องทุกกลุ่ม และในภาคปฏิบัติจริงของการปลูกข้าวโดยมีวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้และให้นักเรียนทดลองหว่านข้าว และเกี่ยวข้าวซึ่งแต่ละคนรู้และเข้าใจ มีทักษะสามารถหว่านข้าว และเกี่ยวข้าวได้ถูกวิธี จากการซักถามและตรวจสอบกระบวนการปลูกข้าวในใบกิจกรรมพบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่องวิวัฒนาการพันธุ์ข้าวไทยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย นักเรียนสังเกตเมล็ดพันธุ์ข้าวต่าง ๆ ที่ครูนำมาแสดงให้ดูแล้วร่วมสนทนาซักถามถึงพันธุ์ข้าวไทย ที่นักเรียนรู้จักและเคยพบเห็นในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และได้ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 5 คน ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารับใบความรู้ และสมาชิกในกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเห็นตอบคำถามลงในใบกิจกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถตอบคำถามโดยบอกลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของพันธุ์ข้าวไทย และอธิบายถึงวิวัฒนาการของพันธุ์ข้าวไทยได้ เมื่อครูถามถึงพันธุ์ข้าวที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมว่าเป็นข้าวพันธุ์ดี ที่นักเรียนรู้จัก นักเรียนสามารถยกตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี มีนักเรียนบางคนไม่รู้จักรูได้ให้ศึกษาเพิ่มเติมจากตัวอย่างพันธุ์ข้าวของจริง จากแผ่นพับ และเอกสารเรื่องวิวัฒนาการพันธุ์ข้าวของไทยทำให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถบอกถึงความรู้สึกภาคภูมิใจและแนวทางในการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวที่ดีได้อย่างเหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคข้าว จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย นักเรียนฟังตัวอย่างกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการบริโภคข้าวของคนไทย แล้วร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของกระแสพระราชดำรัส นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญได้ถูกต้องแต่ยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ครูจึงอภิปรายเพิ่มเติมช่วยให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาใบความรู้เสร็จแล้วให้ทำใบกิจกรรมเกี่ยวกับสถานการณ์ และกระแสนิยมในการบริโภคข้าวของคนไทยในอดีตและปัจจุบัน จากการสังเกตพบว่านักเรียนสามารถบอกกระแสความนิยมในการบริโภคข้าวในยุคปัจจุบันได้อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังไม่ค่อยทราบเรื่องราวในอดีตครูได้สอดแทรกถึงการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อน และเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง ช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของข้าว จากนั้นนักเรียนได้ช่วยกันสรุปถึงความสำคัญ ค่านิยมการรับประทานอาหารที่เปลี่ยนไปของคนไทย และแนวทางในการรักษาค่านิยมในการบริโภคข้าว โดยได้เขียนอธิบายในรูปของแผนที่ความคิดตามหัวข้อที่กำหนด ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ทำได้อยู่ในเกณฑ์ดีเขียนสื่อความหมายได้ค่อนข้างชัดเจนแต่ยังขาดรายละเอียด มีบางคนเขียนบอกความรู้สึกได้ดี มีแนวคิดสร้างสรรค์ แต่บางคนเขียนอธิบายไม่ค่อยละเอียดครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันให้คำแนะนำทำให้ดีขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่อง ผลผลิตและการแปรรูปข้าว ซึ่งจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับผลผลิตและการแปรรูปข้าว โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติจริงอย่างละ 1 ชั่วโมง จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความสนใจและร่วมสนทนาพูดคุยถึงการดำเนินชีวิตประจำวันโดยครูกล่าวเชื่อมโยงในประเด็นที่เรียนกันในครั้งนี้ จากนั้นนักเรียนดูผลผลิตที่เกิดจากข้าวที่ครูนำมาแสดงให้นักเรียนดู เช่นข้าวแตน ข้าวตอก และข้าวกล้อง เมื่อครูซักถามเกี่ยวกับผลผลิตดังกล่าวนักเรียนสามารถตอบข้อซักถามของครูได้ถูกต้อง เนื่องจากนักเรียนเคยไปศึกษาและสำรวจในตลาดสามชุก ร้อยปีมาแล้ว และสามารถอธิบายถึงความสำคัญของการแปรรูปข้าวได้ ซึ่งส่วนใหญ่ตอบคำถามได้ถูกต้อง และยกตัวอย่างของผลผลิตที่เกิดจากข้าวได้ถูกต้อง ช่วงนี้ครูให้บอกประโยชน์ของข้าว นักเรียนช่วยกันตอบได้ดีมาก จากการฝึกปฏิบัติในการแปรรูปข้าวซึ่งครูแบ่งเป็นสามกลุ่มดังนี้ กลุ่มที่หนึ่งแปรรูปข้าวเป็นข้าวกล้อง กลุ่มที่สองผลิตข้าวเมาราว กลุ่มที่สามทำน้ำนมข้าว นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมได้ดีมาก และจากการสังเกต พบว่า นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงด้วยความตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนมาก นักเรียนแต่ละกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และขณะฝึกปฏิบัติเมื่อพบปัญหา เช่น กระทะไม่ร้อนทำให้รวงข้าวเผาได้ไม่ติดตามที่กำหนด นักเรียนได้ช่วยกันแก้ปัญหาโดยวางที่ระเหยยทำให้แก้ปัญหาได้อย่างด้วยดี ส่วนการผลิตข้าวกล้องโดยการใช้ครกหินตำ ทำให้ข้าวแตกละเอียดนักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาด้วยการบดให้เปลือกข้าวออกทำให้ผลิตข้าวกล้องได้ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนการผลิตน้ำนมข้าวได้ผลดีมากนักเรียนได้ชิมรสชาติอันหอมหวาน และอร่อย การเรียนเรื่องนี้ นักเรียนสนุกและชื่นชอบอยากให้ครูจัดการเรียนแบบนี้อีก นอกจากนี้ นักเรียนสามารถ บอกคุณค่าทางโภชนาการและประโยชน์ของข้าวได้ถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ ดีและดีมาก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่อง การค้าข้าวของไทย ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนฟังบทความเกี่ยวกับสถานการณ์ข้าวไทย การค้าข้าวของไทย จากหนังสือพิมพ์รายวัน แล้วช่วยกันวิเคราะห์บทความโดยมีครูร่วมอภิปรายเพิ่มเติม จากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนอาสาสมัครที่มีความรู้เรื่องการค้าข้าว คือ เด็กชายนพพล ยินยง ซึ่งเคยมีประสบการณ์ในการค้าข้าวกับผู้ปกครองออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง จากการที่ได้ศึกษาไปความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถสรุปความรู้และออกแบบผลงานได้ถูกต้องและมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในเกณฑ์ดีมากสามกลุ่ม อยู่ในเกณฑ์ดี สามกลุ่ม และพอใช้ สองกลุ่ม ซึ่งระหว่างการทำกิจกรรมครูสังเกตพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันดี มีส่วนน้อยที่แอบเล่นกัน ครูได้ชี้แจงและสอดแทรกความรู้ในการมีส่วนร่วมของกลุ่มซึ่งนักเรียนสามารถร่วมปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และจากการสัมภาษณ์ พูดคุย และซักถาม พบว่านักเรียนแต่ละคน มีความตระหนักถึงคุณค่าและความภาคภูมิใจในข้าวไทย และสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการส่งออกข้าวของประเทศไทยตลอดจนการแข่งขันในทางการค้าข้าวได้ถูกต้องแต่ยังไม่หลากหลายครูจึงเพิ่มเติมให้นักเรียนรู้และเข้าใจมากขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์ข้าวไทย ครูจัดกิจกรรมโดยนักเรียนคุณภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวไทย เช่น กระบวนการปลูกข้าว วัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าว ผลผลิตจากข้าว และภาพการค้าข้าวของไทย จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้าวไทย จากการสังเกตพบว่า นักเรียนสนใจรูปภาพและร่วมสนทนาถึงเอกลักษณ์ และลักษณะข้าวพันธุ์ดีที่เป็นที่นิยมปลูกได้ต้องเป็นส่วนใหญ่ มีบางคนไม่ค่อยกล้าร่วมแสดงความคิดเห็น ครูให้คำแนะนำโดยช่วยเสริมแรงให้ร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยการให้ตอบคำถาม หลังจากนักเรียนศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ข้าวไทย และข้าวไทยที่ได้รับความนิยมจากการค้าข้าวโลกจากใบความรู้ นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะข้าวที่ดีที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของข้าวไทยได้อยู่ในเกณฑ์ดี และสามารถบอกความรู้สึกราชภูมิใจที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวได้มากที่สุดในโลก ตลอดจนแนวทางในการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวไทยได้อย่างเหมาะสมดี

จากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎีเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของข้าวไทย ความสำคัญ วัฒนธรรมข้าวไทย ชนิดของข้าว เครื่องมือเครื่องใช้ในการปลูกข้าว การปลูกข้าวของคนไทย วิวัฒนาการพันธุ์ข้าวของไทย การบริโภคข้าวของคนไทย ผลผลิตและการแปรรูปข้าว การค้าข้าว และการอนุรักษ์ข้าวไทย ในเรื่องการปลูกข้าวมีผู้รู้ในท้องถิ่น มาช่วยให้ความรู้ และสอนภาคปฏิบัติ โดยให้นักเรียนฝึกหว่านข้าว เกี่ยวข้าวและการแปรรูปข้าว ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ และสนุกสนานที่ได้ปฏิบัติจริง

ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี จากที่นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 สรุปผลการประเมินดังต่อไปนี้

การประเมินด้านความรู้ความเข้าใจ

1. ผลการประเมินก่อนการใช้หลักสูตร โดยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อศึกษาข้อมูลความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนทำการทดลองใช้หลักสูตร และสามารถนำข้อมูลมาสร้างเครื่องมือให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

2. ผลการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ในระหว่างใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรีมีดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน พบว่าในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเรียนการสอนในแต่ละเรื่อง โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

เช่น ทบทวนบทเรียนวันก่อน ให้ชมรูปภาพ ชมวีดิทัศน์ เล่าประสบการณ์ อ่านข่าวเหตุการณ์ประจำวัน สังเกตสื่อของจริง เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดและแสดงความคิดเห็น มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ต่างสนใจและตั้งใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนต่อไป

ชั้นสอน พบว่าในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยเห็นนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจในการเรียน กระตือรือร้น และตั้งใจเรียน นักเรียนชอบมากที่สุดที่เรียนรู้จากรูปภาพ เกม วีดิทัศน์ สื่อของจริง และสถานที่จริง สามารถทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จสมบูรณ์และมีบางคนทำงานช้าไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ครูได้ให้คำแนะนำพร้อมเสริมแรง ทำให้มีความตั้งใจศึกษาดีขึ้น จากการสังเกต พูดคุย ชักถาม นักเรียนชอบที่ได้ไปเรียนในสถานที่จริงและปฏิบัติจริงเช่นทุ่งนามาก และมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลงาน และเมื่อจบการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงจะมีการนัดหมายเพื่อทราบปัญหาเตรียมความพร้อม โดยผู้วิจัยได้มีการปรับใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นได้เพื่อความเหมาะสม

ชั้นสรุป นักเรียนส่วนใหญ่สามารถร่วมกันสรุปบทเรียน และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายเช่น ตอบคำถาม ร่วมอภิปราย เขียนแผนผังความคิด ตาราง และเขียนบรรยายความมีนักเรียนบางคนตอบผิดไม่ตรงประเด็นครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันเสริมแรงจนสามารถร่วมกิจกรรมได้สำเร็จ

3. ผลการประเมินหลังการใช้หลักสูตร ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับก่อนเรียน เพื่อศึกษาข้อมูลและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตาราง 12

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ข้าวไทยระหว่างก่อนกับหลังการใช้หลักสูตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลสัมฤทธิ์	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D	t
ก่อนใช้หลักสูตร	35	15.40	3.09	12.76**
หลังใช้หลักสูตร	35	22.37	2.60	

** $p < .01$

จากตาราง 12 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องข้าวไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม

จากการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปลูกข้าวของคนไทย และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องผลผลิตและการแปรรูปข้าวไทย ปรากฏผลดังตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการปลูกข้าวของคนไทย

เรื่อง	(\bar{X})	S.D	ระดับปฏิบัติ
1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์	3.83	0.38	ดีมาก
2. การวางแผนทำงาน	3.74	0.44	ดีมาก
3. ความตั้งใจปฏิบัติ	3.86	0.36	ดีมาก
4. ความคล่องแคล่ว	3.57	0.50	ดีมาก
5. ผลสำเร็จของงาน	3.74	0.44	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.75	0.89	ดีมาก

จากตาราง 13 พบว่าทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการปลูกข้าวของคนไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.75 , S.D เท่ากับ 0.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้าน ความตั้งใจปฏิบัติ มีคะแนนสูงสุดในระดับ ดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.86, S.D เท่ากับ 0.36) และด้านความคล่องแคล่วมีคะแนนต่ำสุด ในระดับ ดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.57 , S.D เท่ากับ 0.50)

ตาราง 14 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องผลผลิตและการแปรรูปข้าวไทย

เรื่อง	(\bar{X})	S.D	ระดับปฏิบัติ
1. การเตรียมอุปกรณ์	3.77	0.43	ดีมาก
2. การวางแผนทำงาน	3.83	0.38	ดีมาก
3. ความตั้งใจปฏิบัติ	3.86	0.36	ดีมาก

ตาราง 14 (ต่อ)

เรื่อง	(\bar{X})	S.D	ระดับปฏิบัติ
4. ความคล่องแคล่ว	3.63	0.49	ดีมาก
5. ผลสำเร็จของงาน	3.80	0.41	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.78	0.90	ดีมาก

จากตาราง 14 พบว่าทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการปลูกข้าวของคนไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.78 ,S.D เท่ากับ 0.90) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความตั้งใจปฏิบัติ มีคะแนนสูงสุดในระดับ ดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.86 , S.D เท่ากับ 0.36) และด้านความคล่องแคล่วมีคะแนนต่ำสุด ในระดับดีมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.63 , S.D เท่ากับ 0.49)

การประเมินเจตคติเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการประเมิน เจตคติต่อข้าวไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้แบบวัดเจตคติ ปรากฏผลดังตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 ผลการประเมินเจตคติเกี่ยวกับข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อความ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. นักเรียนเห็นคุณค่าของข้าวไทย	4.34	0.42	มาก
2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับข้าวไทย	4.17	0.45	มาก
3. เนื้อหาเรื่องข้าวไทยมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต	4.29	0.33	มาก
4. เนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับนักเรียน	4.60	0.30	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนาน	4.66	0.66	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้เรื่องข้าวไทยมีความเหมาะสม	4.37	0.36	มาก
7. นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ไปศึกษาเรื่องข้าวในสถานที่จริง	4.57	0.89	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
8. นักเรียนมีทักษะในการฝึกปฏิบัติจริงเรื่อง การปลูกข้าว	4.54	0.52	มากที่สุด
9. นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปข้าว ในรูปแบบต่าง ๆ	4.00	0.42	มาก
10. นักเรียนชอบที่ให้ครูจัดกิจกรรมที่ได้ลง มือปฏิบัติจริงอีก	4.34	0.60	มาก
11. นักเรียนชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อครู ชักถามเกี่ยวกับข้าวไทย	4.43	0.44	มาก
13. ครูจัดบรรยากาศในการเรียนได้เหมาะสม	4.66	0.35	มากที่สุด
14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.49	0.92	มาก
15. นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไป ใช้ในการดำรงชีวิต	4.54	0.83	มากที่สุด
16. การเรียนเรื่องข้าวไทยช่วยให้เกิดความ ภาคภูมิใจภูมิปัญญาและอาชีพของคนไทย	4.57	0.71	มากที่สุด
17. นักเรียนชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลงาน	4.06	0.60	มาก
18. นักเรียนชอบที่เพื่อนมีส่วนร่วม ในการประเมินผลงาน	4.43	0.86	มาก
19. นักเรียนชอบที่วิทยากร / ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	3.80	0.26	มาก
20. มีการแจ้งผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกครั้ง	4.31	0.86	มาก
รวม	4.37	0.57	มาก

จากตาราง 15 พบว่า เจตคติต่อข้าวไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} เท่ากับ 4.37 S.D เท่ากับ 0.57) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อ 5 กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนาน และข้อ 13 ครูจัด บรรยากาศในการเรียนได้เหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยระดับเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} เท่ากับ

4.66 S.D เท่ากับ 0.66 และ \bar{X} เท่ากับ 4.66 S.D เท่ากับ 0.35) ส่วนข้อ 19 นักเรียนชอบที่วิทยากร และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.80 S.D เท่ากับ 0.26)

ผลการปรับปรุงหลักสูตร

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 พบว่า มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องระยะเวลา เพราะในทางปฏิบัติจริง พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ จึงควรยืดหยุ่นระยะเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนด ดังรายละเอียดต่อไปนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปลูกข้าวของคนไทย จากเดิม 4 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 5 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ผลผลิตและการแปรรูปข้าวไทย จากเดิม 2 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 3 ชั่วโมง

ภายหลังจากการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อมูลดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป